

šetku svakoga skupa, potiču ugodne usputne razgovore istraživača kojima se otvaraju nove teme za neke buduće skupove. Takvi su trenuci dragocjeni jer otkrivaju interdisciplinarnе pristupe koji su ujedno i najpoželjniji u današnjem znanstvenom svijetu. Kada bi se to znanje uspjelo upotrijebiti u svrhu promocije Lovranštine, možda bi se potaknulo još jedno zlatno doba, poput onoga krajem 19. i početkom 20. stoljeća.

Mateja Jerman

Međunarodna konferencija *Uništavanje kulturnog naslijeđa, poslijeratna obnova i izgradnja povjerenja*, Pula, 14. listopada 2017.

U Puli je 14. listopada 2017. u Senseu – Centru za tranzicijsku pravdu održana međunarodna konferencija *Uništavanje kulturnog naslijeđa, poslijeratna obnova i izgradnja povjerenja*, a organizatori su bili Sense – Centar za tranzicijsku pravdu Pula, Documenta – centar za suočavanje s prošlošću, Fond za humanitarno pravo Beograd, Historijski muzej Bosne i Hercegovine te Europa Nostra iz Nizozemske. Konferenciju su otvorili Mirko Klarin (Sense), Vesna Teršelič (Documenta), Elma Hašimbegović (Historijski muzej Bosne i Hercegovine) i Jelena Krstić (Fond za humanitarno pravo), koji su u uvodnim govorima istaknuli važnost afirmacije teme uništavanja kulturnoga i vjerskoga naslijeđa u ratnim sukobima na području postjugoslavenskih zemalja koje su tijekom 90-ih i početkom 2000-ih bile zahvaćene ratnim sukobima. Poduhvat u koji su partnerske organizacije na čelu sa Senseom ušle obuhvatio je sve procesuirane slučajeve uništavanja kulturnih i vjerskih objekata kojima se bavio Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) u proteklih 20 godina.

Nakon uvodnih riječi organizatora konferencija je nastavljena izlaganjima i raspravom na temu „Razumijevanje uloge kulturnog naslijeđa u izgradnji identiteta i ratovima u bivšoj Jugoslaviji“. Govorili su Helen Walasek, stručnjakinja u području zaštite kulturnoga naslijeđa i autorica knjige *Bosnia and the Destruction of Cultural Heritage* (London 2015.), Višnja Kisić (Europa Nostra) i Derviš Hadžimuhamedović (Mladi i naslijeđe) uz moderiranje Borke Pavičević, ravnateljice Centra za kulturnu dekontaminaciju iz Beograda.

U drugom panelu konferencije koji se bavio temom „Sudjenja za uništavanje kulturnog i vjerskog naslijeđa pred MKSJ-om i drugim sudovima: presedani, izazovi i budući koraci“ govornici su bili glavni tužitelj MKSJ-a Serge Brammertz, Andras Riedlmayer, stručnjak u području kulturnoga i vjerskoga naslijeđa Balkana, Jasmina Dolmagić, zamjenica glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske i Marko Sjekavica, promatrač sudjenja za ratne zločine. Panel je moderirala Vesna Teršelič, voditeljica Documente.

U sklopu trećega panela, „Uloga naslijeđa u poslijeratnoj obnovi, izgradnji mira i suradnji: pouke različitih pristupa“, koji je moderirala Višnja Kisić (Europa Nostra), govorili su Lejla Hadžić (Cultural Heritage without Borders), novinar i teolog Drago Pilsel, Goran Božičević (MIRamiDA Centar) i Mirzah Fočo, član Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine.

Četvrti panel „Protiv zatiranja sjećanja – povezivanje podijeljenih društava kroz učenje o povijesti i sjećanju“ moderirala je Maja Dubljević, dok su izlagači bili Vjeran Pavlaković, izvanredni profesor Odsjeka za kulturne studije Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Igor Jovanović (OŠ Veli vrh / Euroclio / Hrvatska udruga nastavnika povijesti) i Igor Šaponja (Ekonomska škola Pula) te naposljetku Aida Vežić, regionalna koordinatorka Balkanske mreže muzeja, koja je nastala iz Zaklade Kulturno naslijeđe bez granica (CHwB).

Konferencija je završila okruglim stolom *Kreiranje prostora za dijalog o naslijeđu i prošlosti: mogućnosti suradnje i daljnji koraci* koji je moderirala Vesna Teršelič. Sudionici su raspravljali o daljnjim mogućnostima i idejama vezanim za razvoj Senseova Centra u Puli. Neke su od ideja bile vezane za edukativne projekte za osnovne i srednje škole. Kako je Documenta već tiskala priručnik *Kako kreativno pristupiti nastavi povijesti* Gorana Đurđevića (Zagreb 2017.), u kojem su na temelju regularnih metodičkih zahtjeva obrađene metode prijenosa znanja i uključivanja učenika u teme vezane za uništavanje kulturnoga i vjerskoga naslijeđa, to je prvi korak iz kojega nastavnici povijesti mogu raditi daljnju prilagodbu za provedbu nastave. Potom je bilo razgovora o implementaciji informacijskoga sustava te o potrebi sređivanja i arhiviranja prikupljenoga materijala. Jedan je od naglasaka stavljen na to da je potrebno napraviti dugoročno planiranje Sense Centra jer je on otvoren zato da ostane te je postignut načelni dogovor da će se pravovremeno krenuti u to planiranje. Nekoliko je sudionika istaknulo da će pomoći pri

ustpostavi komunikacije s medijima te da je nužno da lokalna zajednica bude upoznata s radom Centra. Konferencija je realizirana u okviru zajedničkoga projekta „Zatiranje povijesti i sjećanja“ pet organizacija civilnoga društva iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije i Nizozemske uz podršku Europske unije kroz program Europa za građane.

Nikša Minić

Znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem *Pravoslavlje u Rijeci i na sjevernom Jadranu u ranom novom vijeku. Povodom 300. godišnjice povlastice cara i kralja Karla VI. (III.) pravoslavnima u Rijeci (1717.)*, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci / Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja, 19. i 20. listopada 2017.

U Rijeci se 19. i 20. listopada 2017. u sklopu programa proslave jubileja *300 godina pravoslavlja u Rijeci (1717. – 2017.)* održao dvodnevni znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem *Pravoslavlje u Rijeci i na sjevernom Jadranu u ranom novom vijeku. Povodom 300. godišnjice povlastice cara i kralja Karla VI. (III.) pravoslavnima u Rijeci (1717.)*, organiziran u suradnji Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci i Centra za komparativnohistorijske i interkulturalne studije Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a na poticaj Udruge hrvatsko-srpskog prijateljstva iz Rijeke. Skupu su prisustvovala 22 izlagača iz regije sa svojim referatima, koje su izložili u sedam sjednica popraćenim diskusijama. Prvi se dan skupa održao u prostorijama Filozofskoga fakulteta u Rijeci, a drugi dan u Mramornoj dvorani Pomorskoga i povijesnoga muzeja Hrvatskog primorja, u kojoj se mogla pogledati i izložba *Pravoslavna zajednica u Rijeci u 18. stoljeću*, postavljena također prigodom obilježavanja toga jubileja.

Skup je započeo nizom pozdravnih govora koje su održali predstavnici županijskih i gradskih vlasti, Sveučilišta te članovi Organizacijskoga odbora. Prvom sjednicom skupa predsjedavala je Isidora Točanac Radović (Istorijski institut Beograd). Početno izlaganje „Rijeka 1717. – 1815.: pravoslavni u stoljeću *porto franco*“ održao je Drago Roksandić. Prigodno započevši svoje izlaganje uvođenjem sudionika u temu i objašnjavanjem prijelomnih godina u povijesti Rijeke, posebno je istaknuo dvije bitne točke u